

Ազգ

Armenian daily

Ադրբեջանը զենք է մասակարարել «Թալիբանին» եւ չեչեններին

Տայսուրուրէլ է Պետրոսիանի պատգամաւորը

ԲԱԲԸ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Ռուսաստանի Պետրոսիանի լիցենզիայով հաստատուած Ադրբեջանի մասնակցութիւնը «Թալիբան» բաժանման զորքերին եւ չեչեններին զենքի մասակարարմանը: «Ինչ-որ մէկը Մոսկվայում հայտնաբերուած զենքերը հայտնաբերել «ահաբեկչութիւնը լիցենզիայով թողնելու», մտաւոր գրում է «Չեչեններ» եւ ի լիցենզիայով մեղադրում Ռուսաստանին, «զանազան վարչակարգերի եւ կազմակերպութիւնների, որոնք ընդգրկուած են միջազգային հանրութեան սեւ ցուցակում, անօրինական զենք վաճառելու մեջ»:

«Եթե Պետրոսիանը իրապէս ահաբեկչութիւն է ինչպէս Չեչենները, այնպէս էլ ԱՖ-ղանստանին զենքի մասակարարման ուղիների բացահայտմանը, նա ղեկավարում է դրանք փնտրելու մոտ» Ռուսաստանում, գրում է «Չեչեններ»:

ՓԱՐԻԶ

Հայոց հայրադէսն արժանացաւ նախագահ Ընդունելութեան ընդունելութեանը

Երկուշաբթի, 2001 թ. դեկտեմբերի 10-ը սահմանված է մնալու որոշեալ Ֆրանսիայի կողմից Հայ եկեղեցու նկատմամբ հարգանքի ու համակրանքի բացառիկ օր, ոչ միայն նրա համար, որ այդ օրը Գարեգին Բ Ա-

մենայն հայոց կաթողիկոսը արժանացաւ նախագահ Ընդունելութեան կողմից շնորհակալ Պատիւ լեգեոն շքանշանի, այլեւ Վեհափառ հայրապետի միջոցով Հայ եկեղեցուն եւ հայ ժողովրդին ընծայված մե-

ծանոթ յարգանքի համար:

Ինչպէս հետախոսով Փարիզից հայտնեց մեզ Պոլտ «ժամանակ» օրաթերթի խմբագիր Արա Գոչումյանը, այդ օրը երեկոյան ժամը 6-ին Հայոց հայրապետը Ֆրանսիական իշխանութեան կողմից իրեն սրամաղրված ինճաւարժով, որի վրա տեղադրված է եղել Մայր աթոռ Աբ. Էջմիածնի դրոշմը, հանդիսավորապէս մուտք է գործել Էլիզաբէթի նախագահական դաշնակցութեան եւ Բալուստի անձամբ ընդունվել նախագահ Ընդունելութեան, մինչ սուտեւանելով Պատիւ շքանշանը զինվորական յարգանքով եւ զինվորական յարգանքով եւ զինվորական յարգանքով:

Այնուհետեւ Գարեգին Բ-ն եւ ժակ Ընդունելութեան բարձրացել են Պատիւ շքանշաններով եւ, ինչպէս ընդունված է նախագահական արարողակարգով, Պատիւ շքանշանը զուգահեռ ստանալու մոտ միասնաբար թեմբուկ եւ ողջունել են ներկա լրագրողներին:

Sbu # էջ 2

Ղարաբաղյան կարգավորումը՝ «բացառիկ բարոյ»

ՍՈՍԿԱՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Ռուսաստանի ԱԳՆ ղեկավարի առաջին տեղակալ, ԵԱԳՎ Սիմոնի խմբում Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Վլադիսլավ Տրուբնիկովը «բացառիկ բարոյ» է համարում այն իրադրութիւնը, որ ստեղծվել է Ղարաբաղյան հակամարտութեան կարգավորման գործում: Դեկտեմբերի 10-ի մամուլ ասուլիսում Տրուբնիկովը հայտարարել է, որ ոչ Հայաստանը, ոչ Ադրբեջանը դեռեւս չեն զս-

նում հակամարտութեան լուծման փոխզիջումային ուղիներ, քանի որ «երկու կողմերը սեփական շահերի արտահայտման դիրքերից են մոտենում»: Միաժամանակ, ընդգծելով է նա, Ռուսաստանը ակտիվորեն մասնակցում է Լեռնային Ղարաբաղում իրադրութեան լուծման ուղիների որոնմանը: Այսպէս, նշելով Տրուբնիկովը, ԵԱԳՎ Սիմոնի խումբը, որի մեջ մտնում է Ռուսաստանը, փորձում է երկու երկրների ղեկավարներին

ների ղեկավարների շփումներում առաջացած ընդմիջումը լցնել «վստահութեամբ միջոցների որոնմանն ուղղված աշխատանքով»: Այդ գործընթացը բարունակվում է, նշելով ՌԴ ԱԳՆ ղեկավարի առաջին տեղակալը, թեեւ, նրա կարծիքով, առաջընթացը կարգավորման հարցում մեծապէս կախված է բանակցային գործընթացին մասնակցող ղեկավարների Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ղեկավարներից:

Նինո Բուրջանաձեն առաջին անգամ Հայաստանում

Վրաստանը կիրառի կառուցողական միջնորդի դեր ստանձնել Ադրբեջանի, Թուրքիայի հետ Հայաստանի հարաբերութիւններում

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Դեկտեմբերի 11-ին Պատեմական այցով երեւան ժամանեց Վրաստանի խորհրդարանական Պատվիրակութիւնը խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեի գլխավորությամբ: Ինչպէս հայտնեց Ն. Բուրջանաձեն կայարանում իրեն դիմավորող լրագրողներին, սա ոչ միայն իր առաջին Պատեմական այցն է իրեն վրացական խորհրդարանի նախագահ, այլ նաեւ առհասարակ առաջին այցը Հայաստան. «Ցավով սրտի, ես երբեք նախկինում չեմ եղել այս երկրում

ցարեք նրանով, որ Հայաստանը Վրաստանին հարեւան այն երկիրն է, որի հետ հաստատուած են «ավանդաբար բարեկամական հարաբերութիւններ»: Հայտնելով, որ ցանկանում էր Հայաստան գալ դեռեւս այն ժամանակ, երբ միջազգային գործերի խորհրդարանական կոմիտեի նախագահն էր, Նինո Բուրջանաձեն նշեց. «Չեւ խորհրդարանի նախագահի հետ հաստատուած են լավ հարաբերութիւններ եւ ուրախ եմ, որ նա արագ եւ մեծ բարեփոխութեամբ արձագանքը Հայաստան այցելելու իմ

եւ ցաս ուրախ եմ, որ ինձ հաջողվեց օգտվել հրավերից եւ գալ Հայաստան»:

Հայաստանի ընտրութիւններին իրեն այցելութեամբ առաջին երկիր վրացական խորհրդարանի նախագահը բա-

ցանկութեամբ: Քաղաքական գործչի համար անսովոր՝ ժամանումը գնացող սիկին Բուրջանաձեն բացատրեց «զուտ սեփականական ղեկավարման»:

Sbu # էջ 2

ՏԱՊԱՆ

Քչին Փաուելը ժամանեց Փարիզ

ՓԱՐԻԶ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Պետքարտուղար Քոլին Փաուելը երեւաբթի ժամանել է Ֆրանսիայի մայրաքաղաք, որտեղ ղեկավարելու է կայանա նրա հանդիպումը Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հետ՝ ԱՖղանստանի իրադրութեան առնչությամբ, հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալութիւնը: Փարիզում Փաուելը բանակցութիւններ կվարի նաեւ Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարար Ժակ Կոստանի հետ, որից հետո կկայանա համատեղ մամուլի ասուլիս: Ֆրանսիան, որը ռազմական աջակցութիւն է ցուցաբերել ԱՄՆ-ին աֆղանստանյան կամուրջի հարցում, օրերս վերջնական որոշում կընդունի ԱՖղանստանում միջազգային խաղաղարարական առաջնութեանը միանալու հարցի վերաբերյալ:

Թուրքիայում մեսաղես ռոնահարվում են մարդու իրավունքները

ԲԵՐԼԻՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Դեկտեմբերի 10-ին, ԱՄԿ-ի Մարդու իրավունքների հռչակագրի 48-րդ սարելիցի օրը հրապարակված «Եվրամիութեան սարելական զեկուցագիրը» սահմանում է, որ Թուրքիայի անդամակցումը եվրամիութեանը ղեկ է հեծածովի այդ երկրի կողմից «մարդու իրավունքների բարոնական կանոնադրութեանը ղեկավարելու»:

կացած է 120 էջից, որից 10-ն առնչվում է մարդու իրավունքների խնդրին:

Ըստ ԱՄ զեկուցագրի, եվրամիութեանի Մարդու իրավունքների դատարանում Թուրքիայի դեմ հարուցված են մոտ 5000 դատական հայցեր: Դրանցից 2500-ը հարուցված են հույն-կիպրացիների, 1500-ը՝ Թուրքիայի հարավ-արեւելում բնակվող ֆրեդի կողմից: 455 հայց առնչվում է բուրժուական իշխանութիւնների կողմից մասնավոր հողատիրութեան թուրքացիներին, 134-ը՝ չքացիացիներ ստանութիւններին: Թուրքիայի 9000 ֆաղափարներ բանտերում են գտնվում սեփական ֆաղափարական համոզմունքները բարձրաձայն արտահայտելու համար: Նրանց մեծ մասն ազգութեամբ ֆուրց են: Թուրքական մամուլը ի ղեկավարութեան նշում է, թե եվրամիութեանը զեկուցագրում կան մի բարձր անճշտութիւններ:

«Միլիտեր» դժգոհում է Ճնեից

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Թուրքական «Միլիտեր» օրաթերթն, անդրադառնալով Շվեյցարիայի ժնեի Հանրապետութեան կառավարութեան կողմից ցեղաստանութեան օրինագծի ծանայմանը, դժգոհում է, որ Թուրքիայի կողմից իրեն թե ցեղաստան լինելու մասին օրինագիծը հաստատվեց եւս մեկ իշխանական մարմնի կողմից: Մամուլական հաղորդելով գործընթացից՝ թերթը նշում է, որ «օրինագիծը հաստատուած կանոնի նոր կառավարութիւնը կազմված է Սոցիալիստներից, Քրիստոնեա-դեմոկրատներից, Լիբերալներից եւ Կոմունիստներից»: «Կառավարութիւնը, որ ընդամենը ղեկավարներին է եկել իշխանութեան, հաստատեց մի օրինագիծ, որը երկար ժամանակ «ստեղծված» է եղել նախկին իշխանութիւնների կողմից», տեղեկացնում է «Միլիտեր»:

ՆԱԽԱԳԱՆԻ ՀՐԱՄԱՆՈՎ

Արժանացել են ղեկական մրցանակի

Հիմն ընդունելով ՀՀ նախագահի «Գրականութեան եւ արվեստի բնագավառում ղեկական մրցանակներ հիմնելու եւ շնորհելու կարգի մասին» հրամանագիրը եւ հաւելի առնելով ղեկական մրցանակների համընդհանրական առաջարկութիւնը, նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը դեկտեմբերի 10-ին հրամանագիր է ստորագրել 2001 թ. ղեկական մրցանակներ շնորհելու մասին:

2001 թ. ղեկական մրցանակի են արժանացել

- ա/ Երաժշտութեան բնագավառում՝ Ռուբեն Ալթունյանը, «Օրհներգ 1700-ամյակի» կոնցերտների բարձր համար,
- բ/ կերպարվեստի բնագավառում՝ Ռուբեն Աղայանը, 2000 թ. Նկարչի սանը բացված անհասկանալի ցուցահանդեսի համար,
- գ/ կինոարվեստի բնագավառում՝ Ալբերտ Մկրչյանը /սցենարի հեղինակ եւ բեմադրող ռեժիսոր/, Ռուդոլֆ Վաքիթյանը /բեմադրող օպերատոր/, Անահիտ Քոչարյանը /գլխավոր դերակատար/, «Ուրախ ավստրալ» կինոնկարի համար,
- դ/ ճարտարապետութեան եւ ֆաղափարչութեան բնագավառում՝ Սեփական Զյուրբյանը /նախագծի հեղինակ/, Յուրի Դալլախյանը /ճարտարապետ/, Վազգեն Պողոսյանը /բեմադրական աշխատանքների ղեկավար/, Երեւանի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր եկեղեցու համար:

ՈՐՔԱՅԻՆ

ՄՕՅՈՒՌԱՅԱՑ ՄԱՍՈՒՆ

ՈԱԿ փարիզյան սեղեկագրի էջերից

1999 թ. ժան Վարուժան Սիրադյանը ընթացիկ ՈԱԿ Ֆրանսիայի Երջանային վարչության անդամ էր և մասնավորապես ծնունդով Երզնայի ՈԱԿ փարիզյան սեղեկագրի («La Lettre de l'ADL») վերահրատարակմանը: 2000 թ. սկզբից սեղեկագիրը լույս է տեսնում շաբաթը 10 համար տարբերակությամբ անդրադարձնալով ֆրանսահայ համայնքի և մայր հայրենիքի կյանքին, ՈԱԿ-ի ծավալած հայաստանյան գործունեությանը, ֆրանսական և մշակութային անցուղաձիգներ, հրատարակելով նաև վերլուծական հոդվածներ: Գլխավոր խմբագիրը ժան Վարուժան Կյուրեյանն է:

Մասաթերթի վերջին համարներից մասնավորապես սեղեկանուն են, որ ընթացիկ շաբաթ հոկտեմբերի 1-ին Փարիզի խոսքը հյուրանոցներից մեկում ճշվել է Գայասանի անկախության 10-րդ շաբաթը: Հանդիսությանը ներկա էին Շառլ Ազնավուրը, ինչպես նաև, Ֆրանսիայում Գրեյտան է. Նալբանդյանը, ինչպես նաև, այլ անձինք: Իսկ հոկտեմբերի 13-ին Ֆրանսիայի Սենատի Գլխավոր նիստի ժամանակ ՈԱԿ 80-ամյակին, Գայասանին և Արցախին նվիրված հանդիսություն: Միջոցառման հովանավորը Սենատի նախագահ Քիլոսիան Պոնսյանն էր, որը ներկա չէր արտասահմանյան ուղեւորության ժամանակ: Նրա ուղեւորը ընթերցել է ՀԲԸՄ Կենտրոնական վարչության և ՈԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամ Լեւոն Քերպաբջյանը: Ք. Պոնսյանի ուղեւորում մասնավորապես ընդգծվում էր ՈԱԿ-ի խաղաղացած կարեւոր դերը Ֆրանսիայի Սենատում Գայոց ցեղասպանության ճանաչման գործում: ՈԱԿ 80-ամյակի առթիվ Երզնայից ներկայացված ուղեւորներ էին ստացվել Ֆրանսիայի հայտնի ֆրանսական գործիչներից, ինչպես նաև բարոնուհի Քերոլայն Քոսից: Տեղեկագրի հոկտեմբերյան համա-

3 ուրախանյուրու էլ գոնե մեկ անգամ մտնել են, թե ի՞նչ նշանակություն են ստեղծվում լրատվամիջոցները եւ ո՞ւմ տիպի ծառայում են: Տեսականորեն, ենթադրվում է, լրատվամիջոցները տիպի ծառայում են հասարակությանը, ժողովրդին, «սարքային» ֆաղափարներին, իսկ գործնականում... Գործնականում մեր լրատվամիջոցների ուժադրություն կենտրոնում ամեն ինչն ու բոլորը կան, ուսումնասի-

չինչ չես հասկանում: Երբ բառակույտների ներքին ավելի հեշտ է բացվում մեզի ու ասելիքի արհեստը: Մի խոսքով, իրենց լրատվամիջոցների մոտեցումն էլ «սարքային» ֆաղափարներն են նրա հոգեբանականը: Երբ մեր լրատվամիջոցները զարմանալի չէ եւ նույնիսկ օրինակ է, որ մեր լրատվամիջոցների տրամադրված վերջին սասնամյակում աստիճանաբար նվազել է

հանրային «գեղեցկացած» արտադրանքով զմայլվում են հենց այդ մասնակցներն ու ֆաղափարները: Իրենց լրատվամիջոցները ու այս ուրակին տրամադրված մյուսները: Այսինքն նրանք են մեր մեծական հեռուստատեսությունը: Նրանց համար (ավելի ճիշտ՝ նրանց ինֆրահասարակական համար) ենք աշխատում: Այդ դեպքում չարժեք նաև զարմանալ, որ մարդիկ դադարել են լրատվամիջոց-

Ի՞նչը տիպի արտադրումն է ի՞նչ են արտադրում լրատվամիջոցները

ուրախանյուրու են բացի հենց այդ «սարքային» ֆաղափարներ, նրա հոգեբանականը: Թերեք մեր տրամադրված լրատվամիջոցները, հետեւեմք հեռուստատեսային լրատվությանը եւ կհամոզվենք, որ վերոնշյալը իրականում է ֆաղափարներ գործիչներ ու տրամադրված, կառավարության անդամներ ու գործարարներ, օրենքների նախագծեր ու տրամադրված խրթին փաստաթղթեր եւ այսօրինակ այլ դժվարամասն «թափոն» (որը մեր ֆաղափարների բացարձակ մեծամասնությանը չի էլ հետաքրքրում), ահա այն հիմնական նյութը, որով գերբեռնված են մեր լրատվամիջոցները:

Մեզանում ամեն ինչը տրամադրված է դարձել, եւ ինքներս էլ մի քանի «տրամադրված» ենք, հեռուստատեսային միացումն են, եւ մարդիկ այնպես են խոսում, որ ունակում է, որ թերեք լավ չեն գնվում եւ այլն. մեր հանրապետության հոգեբանական ֆաղափարները հայրենի լրատվամիջոցներում չեն գտնում իրենց արտադրանքը: Փոխարենը նրանք հնարավորություն են ստանում (ինչպիսի մեծ դարձել) մանրամասնորեն սեղեկանալու, թե մեր ուր տրամադրված ինչով է զբաղված, եթե առհասարակ զբաղվում է ինչ-որ մի գործով, ընդ որում՝ յուրաքանչյուրն էլ հրաշալի գիտի, որ մեր այդ թեմայով ստացած կամ հաղորդած սեղեկությունները հաճախ զվիճակայր են արտադրում իրականությունը, կամ էլ տարադրություն ունենում են... Եվ, թվում է, «կարելու» չէ, որ այդ սասնակ տրամադրված գործունեությունն էական ոչինչ չի փոխում մեր կյանքում: «Կարելու» այն է, որ մեր լրատվամիջոցների աշխատանքին ուժի ունակ հետեւում եւ իրենց՝ ավելի

ներին վստահել, լրագրողների անկախությանը հավասար, արդարությունը վերականգնելու անհրաժեշտությունը զգալիս մամուլի օգնությունը դիմել: Ցավալի է, սակայն նաև օրինակալի, ֆանի որ ինքներս ենք դրան սեղիք սվել: Եթե մեր լրատվամիջոցներին երբևէ հաջողվի թոթափել «մեծն» ֆաղափարների գործիք հանդիսանալու ծանր բեռը, որ այսօր իրողություն է, եթե երբևէ հաջողվի դառնալ իրապետ ժողովրդական, այդ ժամ միայն «սարքային» ֆաղափարը կզգա մեր կարիքը, եւ այդ ժամ միայն կկարողանանք վստահորեն ասել, թե հայրենի լրատվամիջոցները ստեղծվել են իրենց հիմնական ու ճշմարիտ նշանակություն ծառայելու: Սակայն այսօր այդ ցանկությունը դեռես անհրաժեշտ է ու տրամադրված... ԱՆՈՒՑ ԲԱՐԱՅԱՆ

2002 թ. երկրորդ անգամ կենտրոնիկն «Հանրապետության նախագահի մրցանակներ»

2000 թ. Ֆրանսիայի «Ռոբերտ Պոլոյան» մրցանակը «Հանրապետության նախագահի մրցանակ»: Այն ամենամյա է եւ նշանակում իրապետի գիտության, առողջապահության եւ մշակութային գործունեությանը:

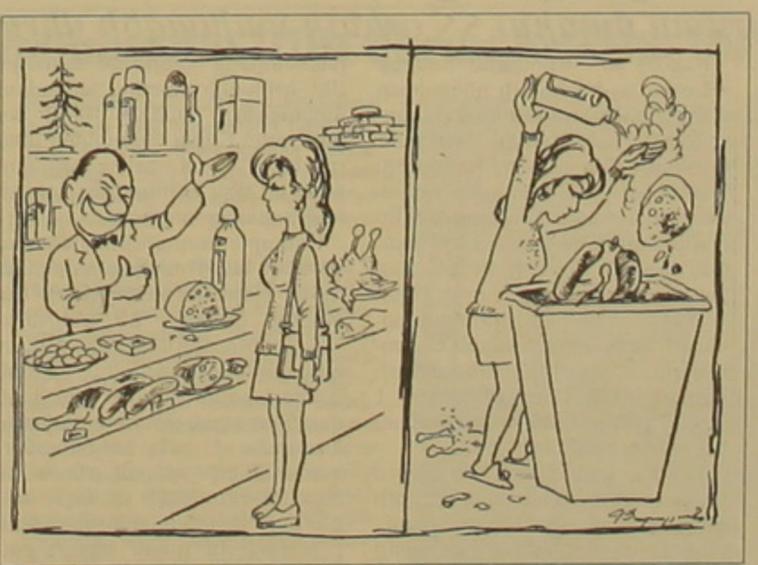
25.000 ԱՄՆ դոլար, որը բաշխվում է հինգ նոմինացիաներով բնական գիտություններ, սեխնիկական գիտություններ եւ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ, արվեստ եւ գրականություն, առողջապահություն, մարդկային զարգացում եւ հումանիտար արժեքներ, այդ թվում հումանիտար գիտություններ: Մրցանակները սրվում են նախորդ մեկ տարվա ընթացքում կատարված աշխատանքներին:

30-ը: Դիմում-հայտեր կարող են ներկայացվել անհատներ, կազմակերպություններ ու հիմնարկություններ: Մրցանակների հավակնորդները դիմում-հայտեր կարող են ստանալ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գրասենյակից: Մրցանակակիրների անունները կհրատարակվեն 2002 թ. մայիսին: Մրցանակները կհանձնվեն հանրապետության նախագահի նստավայրում: «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԻՐ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԻՐ ԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ

Սկսած 2001 թ.-ից ամեն տարի «Ռոբերտ Պոլոյան» մրցանակը «Հանրապետության նախագահի մրցանակի համար հասկացնում է

2002 թ. մրցանակների հայտերը ընդունվում են այս տարվա դեկտեմբերի 1-ից մինչև 2002-ի հունվարի

վերջերս Գայասանի ամերիկյան համալսարանի գործարար կառավարում ծրագրի ուսանողները սոցիոլոգիական հարցումներ էին կատարում գնորդ-արդար-վաճառող հարցերի արձանագրում: Երբ գնորդը որևէ արդար ծեղ բերելու համար ինչի՞ն է նախադասությունը: Սա իրենց օրինակ-հեռուստատեսային, լրագրային գովազդների, մասնագիտական ամսագրերում սրվող սեղեկությունները, ընկերակազմների, վաճառողների խորհուրդների, թե՛ սեփական փորձից: Եթե սա վերաբերում է բաց գործածական, կենցաղային արդարներին, կարելի է ասել, որ օրինակ-հեռուստատեսային հինգ ռոլերն մեկ սրվող գովազդներն ունենում են իրենց ներդրումն ազդեցությունը: Դարձապես այդ են մենում եւ սոցիոլոգի: Այնպես որ, սարքեր տեսակի մթերներ, անձնական հիգիենայի տարազանք, կենցաղային, սանիտարական զանազան փոփոխումներ ու հեղուկներ գնելիս «ոպոխոնալ» աշխատում է ամենօրյա գովազդային ինֆորմացիան: Ուրիշ հարց է, որ գնելուց հետո եւ միայն համոզվում դրանց տիպանության մեջ: Այլ է դարձապես ավելի մեծաժեղ արդարների (կենցաղային) սեխնիկա, հեռուստատեսային, տեսադիմեր եւ այլն) դեպքում: Մեկ անգամ եւ գնում, եւ խաբվելն այնքան էլ «ծեղնու» չէ: Այս դեպքում, իրոք, անհրաժեշտ են հավաստի սեղեկություններ եւ ոչ այնքան գովազդային միջամտություն, ֆանի որ սրան հաճախ հակառակ ազդեցություն են ունենում, երբեմն էլ գնորդին «ծուրկակի» մեջ գցում: Նման օրինակները բաց են, եւ յուրաքանչյուրն իր փոր-

ծով կարող է հաստատել: Այսօր վաճառում ուրախ ասես նաև չգովազդվող արդարներ կան, կողմնորոշվելն այնքան էլ հեշտ չէ, դրանի սոցիոլոգիան էլ մի կողմից է ներդրում: Մարդաբան ու արդարաբան տիպանությունն ուրմալ արդարն ընթերցել զվիացավան է: Ամեն դեպքում արդարների ուրակի մեջ համոզվելու լավագույն ծեղ փորձելն է: Բայց ցածր կենսամակարդակով մեր բնակչության համար գնած արդարները չունենում հեշտ դեմ նեխելն այնքան էլ հեշտ գործ չէ, վիրավորական է նաև խաբվածության զգացումը: Նման բաներ հաճախ են տրամադրված ժամկետանց, փչացած, բորբոսած

անդառնականներ՝ փաթեթավորված, որ հնարավոր չէ սուսուզել (դանդիներ, ռուկով հալվա, խմորեղեն), եւսկան հեղեղած անհայտ բաղադրությամբ լայն տրաման էժանազին կոսմետիկա (այլի, Երբունների կակածեղիներ), մազերի հեղուկներ (ժելներ, Երբուններ՝ թեփ, ալեգիա առաջացնող), երբեմն էլ կիսա տարունակությամբ (ինչպես «Ուիսա» փոփոխ): Արդարների վրա նվազ ժամկետները հաճախ չեն համադասախանում իրականությանը: Ժամկետները կեղծելու գանազան ծեղեր կան, դա էլ են հորինել: Սուղ են նաև ուրակայ թռչնամսի ընթացքային հնարավորությունները:

Առաջարկվում են կամ դրսից ներկվող տարաբնույթի հավի ազդեր, կամ բուժարտադրանքային ֆարմակների սեղանական հավեր, որոնք, ասես, ռեֆինից են: Առեսում կարելու է նաև հոգեբանական տաղ: Այսօր բաց վաճառողներ աշխատում են արագ դրամ Երբունները հոգեբանությամբ, չնածելով, որ անուրակ արդարն վաճառելով կորցնում են հաճախորդին: Նրանց մեջ կան ինչպիսիք, որոնք, հաճախորդի վստահությունը Երբունները, ունենում են իրենց մեծական այցելուները: Մերգեյան ինստիտուտի Երբունները մեր խանութի՝ հաճախորդների հանդեպ մեծապես բարեհաճ մավաճառն հարցում են առաջարկվող մի գույնը կակածեղի է, ի՞նչ միս է: «Չէ՛ գիտեմ ինչ եւս ասում: Մենք այդպիսի միս չենք վաճառի, հաճախորդ կկորցնենք: Ծայրամասերում, Մալաթիայում մեծական վաճառով չգրադվողները, օրով առեսուր անողները բերում, էժան գնով վաճառում են, հաջորդ օրը նրանց էլ չես գտնի: Իրենց գործն անում, խաբում, գնում են: Այլ, հենց նմանների երեսից մեջ չեն վստահում, մարդիկ կան, որ մի ընթացքում «վստահում» են իրենց ընթերցում...»: Լուսն հեռանում են՝ կակած մեջ:

Սարդը գոնե մեկով լավատես, դե, արդեն հանրապետություն է վստահել չէ... Նման մի ֆանի անհաջող առեսից հետո մարդկանց մեջ ծնվում է կոյուն կակածը, ավելի դժվարությամբ եւ որեւէ բան ընթում, ավելորդ դրամ չունես տարապես: Երբ դեպքում վաճառողն օգտագործում է որոշ հաճախորդների «բուրությունները»: Կան մարդիկ, ովքեր գերադասում են գնումներ կատարել խանութներից (թեկուզ բարձր գներով), բայց ոչ փողոցների, գեսնուղիների վաճառատեղաններից կամ տնային վաճառատեղաններից: Սա էլ առիթ է ալիս առեսական նույն արդարը խանութում վաճառել անհամեմատ բարձր գներով: Ըստ վաճառատեղի, հասկանալի են գնային տարբերությունները, բայց սրան էլ սահման կա, չէ՛: Մերոյի «Բարեկամություն» կայարանի գեսնուղու խանութներում նույն գլխարկը վաճառվում է 3500 դրամով, մի փոքր վերելում՝ «Հայաստան» հանրապետություն՝ 7-8000 դրամով: Նման հարաբերություններ են գործում այսօր վաճառող-տրամադրի միջոց, եւ սուտողը բոլոր դեպքերում մենք ենք յուրաքանչյուրս յուրովի: Ընթացիկ ամսավերը առեսի թե՛ Երբուններ է լինելու: Եվ այս առիթով մեզ հերթական անկախալը կմասնուցեն առեսի աշխատողները՝ հետամուտ միայն սեփական Երբուններ: Այս արդի էլ նույն խաբությունն ու բալանը, գների բարձրացումն ու մթերների ուրակազրկումն են մեզ տրամադրում, որ սարդ ծայն նման միջոց սեղում է նախաճանակայն այս օրերին: ԱՆՈՒՑ ԲԱՐԱՅԱՆ

